

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Навчально-науковий інститут права
Кафедра правових природоохоронних дисциплін

07-05-59М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять та самостійної роботи
з освітньої компоненти «Забезпечення правоохоронними
органами прав людини в Україні» для здобувачів вищої
освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-
професійною програмою «Правоохоронна діяльність»
спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність»
галузі знань 26 «Цивільна безпека»
денної форми навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою з якості
навчально-наукового інституту
права
Протокол № 8 від 19.03.2024 р.

Рівне – 2024

Методичні вказівки до практичних занять та самостійної роботи з освітньої компоненти «Забезпечення правоохоронними органами прав людини в Україні» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Правоохоронна діяльність» спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» галузі знань 26 «Цивільна безпека» денної форми навчання. [Електронне видання] / Сахнюк В. В. – Рівне : НУВГП, 2023. – 26 с.

Укладач: Сахнюк В. В., доктор філософії з права, старша викладачка кафедри правових природоохоронних дисциплін.

Відповідальна за випуск: Швець О. М., к.ю.н., доцента кафедри правових природоохоронних дисциплін.

Керівник групи забезпечення спеціальності
262 Правоохоронна діяльність

Цимбалюк В. І.

Зміст

Передмова	3
1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА	3
1.1. Опис освітньої компоненти	3
1.2. Тематика практичних занять	6
1.3. Контрольні заходи та засоби діагностики	7
1.4. Критерії та шкала оцінювання	7
2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	8
3. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	19
4. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ	19
5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	21

© Сахнюк В. В., 2024

© НУВГП, 2024

Передмова

Шановні студенти!

Освітня компонента «Забезпечення правоохоронними органами прав людини в Україні» є важливою для покращення фахової підготовки дослідника та практика-юриста та сприятиме формуванню індивідуальної освітньої траєкторії здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти. У межах освітньої компоненти розглянуто різні аспекти забезпечення прав людини правоохоронними органами в Україні, включаючи їхню роль у захисті основних прав та свобод, механізми взаємодії з громадськістю та інші аспекти, що визначаються сучасними викликами і завданнями у сфері правоохоронної діяльності.

Ця дисципліна сприяє формуванню глибокого розуміння та апробації теоретичних знань у практичних ситуаціях, де здобувачі можуть виявити свої навички у вирішенні реальних проблем захисту прав людини правоохоронними органами.

Пропоновані методичні вказівки допоможуть зорієнтуватись при підготовці до практичних занять, організувати самостійну роботу.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА

1.1. Опис освітньої компоненти

Мета: формування у здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня знань та навичок у сфері захисту прав людини, взаємодії та конструктивного співробітництва у забезпеченні прав людини та розуміння ролі правоохоронних органів у процесі захисту прав та свобод.

Основні завдання:

– засвоїти основні положення та принципи національного законодавства у сфері захисту прав людини,

– розуміти роль і функції правоохоронних органів в забезпеченні прав людини, а також їхні повноваження та обов'язки,

- розвиток навичок з аналізу, інтерпретації та застосування правової інформації, яка стосується прав людини,
- ознайомлення з етичними нормами і професійними стандартами, які визначають поведінку працівників правоохоронних органів у сфері захисту прав людини.

Компетентності:

КК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері правоохоронної діяльності та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

СК1. Здатність брати участь у розробленні та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності.

СК2. Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків.

СК9. Здатність обирати оптимальні методи й засоби забезпечення публічної безпеки і порядку.

СК11. Здатність взаємодіяти з представниками інших органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності.

СК14. Здатність здійснювати контроль та координацію забезпечення умов дотримання дозвільної системи та адміністративного нагляду.

СК15. Здатність вживати заходів з метою запобігання, виявлення та припинення адміністративних і кримінальних правопорушень, заходів, спрямованих на усунення загроз приватним та публічним інтересам людини й держави.

СК16. Здатність ефективно вирішувати правові конфлікти.

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)

РН5. Аналізувати умови і причини вчинення правопорушень, визначати шляхи їх усунення.

РН8. Забезпечувати законність та правопорядок, захист прав та інтересів особистості, суспільства, держави з використанням ефективних методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків.

РН11. Розробляти та кваліфіковано застосовувати нормативно-правові акти в різних сферах юридичної діяльності, реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності.

РН12. Надавати кваліфіковані юридичні висновки й консультації в конкретних сферах юридичної діяльності.

РН13. Відшукувати необхідну інформацію в спеціальній літературі, базах даних, інших джерелах інформації, аналізувати та об'єктивно оцінювати інформацію

РН14. Розробляти та управляти проектами у сфері правоохоронної діяльності та з дотичних міждисциплінарних напрямів, аналізувати вимоги, визначати цілі, завдання, ресурси, строки, виконавців.

РН15. Модифікувати основні методи та засоби забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки та порядку.

РН19. Аналізувати обстановку, рівень потенційних загроз та викликів з метою запобігання, виявлення та припинення правопорушень.

РН20. Застосовувати альтернативні способи врегулювання правових конфліктів мирним шляхом, розуміти

психологічні особливості людей різних вікових та соціальних категорій.

PH21. Розуміти стадії та принципи контролю і нагляду в професійній діяльності; використовувати основні способи забезпечення законності і дисципліни в діяльності правоохоронних органів; запобігати виникненню корупційних діянь, протидіяти проявам корупції і усувати наслідки правопорушень, пов'язаних з корупцією.

1.2. Тематика практичних занять

№	Назва теми	К-сть годин	
		лекцій	практик
Модуль 1			
1.	Тема 1. Права людини як фундаментальна цінність	2	2
2.	Тема 2. Правоохоронні органи в сфері захисту прав, свобод та законних інтересів людини	2	2
3.	Тема 3. Заборона катувань, свобода та особиста недоторканність людини у правоохоронній діяльності	2	2
4.	Тема 4. Особливості забезпечення прав окремих категорій людей	2	2
5.	Тема 5. Забезпечення правоохоронними органами права на свободу мирних зібрань	2	2
6.	Тема 6. Захист прав затриманих та засуджених осіб	2	2
7.	Тема 7. Права людини та запобігання злочинності	2	2
8.	Тема 8. Механізми реалізації та захисту прав людини в правоохоронній діяльності	2	2
	Всього	16	16

1.3. Контрольні заходи та засоби діагностики

Поточний контроль знань здобувачів освіти з освітньої компоненти проводиться у формах:

- усного опитування на практичних заняттях;
- оцінки за написання есе та участь в обговоренні проблемних питань;
- аналіз та складання правових документів;
- оцінка виконання індивідуального науково-дослідного завдання.

1.4. Критерії та шкала оцінювання

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів поточного контролю з освітньої компоненти «Міжнародний захист прав людини» є:

- повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених силябусом освітньої компоненти;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом освітньої компоненти, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставленні питання (чіткість, логічність, лаконічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних занять;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів поточного контролю проводиться у розрахунку від 0 до 100 балів.

Основними методами оцінювання є:

- аналіз усних відповідей;
- виконання практичних завдань;
- аналіз та складання правових документів;
- написання есе та тез.

Оцінювання виконання завдань здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленими до цілого числа):

0% - завдання не виконано;

40% - завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% - завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження здобувача освіти не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру ;

100% - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

2. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

МОДУЛЬ І

Практичне заняття 1. Права людини як фундаментальна цінність

План заняття:

1. Поняття прав людини. Генеза прав людини.
2. Класифікація основних прав та свобод людини і громадянина.
3. Покоління прав людини.
4. Особисті, політичні, соціально-економічні, культурні права.
5. Міжнародні документи та національне законодавство у сфері захисту прав людини: загальна характеристика.
6. Механізм забезпечення прав і свобод людини.

Питання для самоконтролю:

1. Як визначається поняття «права людини» в доктрині міжнародного права?
2. Як еволюціонувало вчення про права людини протягом історії?
3. Яке значення Загальної декларації прав людини 1948 року у становленні прав людини?

4. Які основні критерії для класифікації прав і свобод людини і громадянина існують?

5. Що включає в себе покоління прав людини і як вони взаємодіють між собою?

6. Хто запровадив генераційний підхід до прав людини і яке його значення?

7. Які міжнародні документи регулюють захист прав людини, і як вони взаємодіють з національним законодавством?

8. Яким чином права людини впливають на соціально-економічний розвиток суспільства?

9. Які механізми забезпечення прав і свобод людини існують і як вони функціонують?

10. Яка роль громадянського суспільства у забезпеченні прав людини?

11. Які виклики і перспективи існують у сфері захисту прав людини в сучасному світі?

12. Які виклики і перспективи існують у сфері захисту прав людини правоохоронними органами в Україні?

Завдання 1. Заповніть таблицю «Характеристика поколінь прав людини»

<i>Назва покоління</i>	<i>В яких юридичних документах закріплені</i>	<i>Види прав людини</i>
Перше покоління		
Друге покоління		
Третє покоління		
Четверте покоління		

Завдання 2. Заповніть таблицю «Види прав людини»

<i>Види прав</i>	<i>Приклади</i>	<i>Статті Конституції України</i>
Особисті права		

Політичні права		
Економічні права		
Соціальні права		
Культурні права		
Економічні права		

Література: основна – 2, 3, 6. додаткова – 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 12, 14, 18, 26

Практичне заняття 2. Правоохоронні органи в сфері захисту прав, свобод та законних інтересів людини

План заняття:

1. Поняття та принципи правоохоронної діяльності.
2. Завдання та функції правоохоронних органів.
3. Права людини в контексті діяльності правоохоронних органів.
4. Правоохоронні органи як суб'єкт правового захисту прав людини.

Питання для самоконтролю:

1. Як визначається поняття «правоохоронна діяльність» та які принципи лежать в її основі?
2. Які завдання та функції виконують правоохоронні органи в сфері захисту прав, свобод та законних інтересів людини?
3. В чому полягає роль правоохоронних органів як суб'єкта правового захисту прав людини?
4. Як правоохоронні органи взаємодіють з іншими суб'єктами системи захисту прав людини (судова система, громадянське суспільство)?
5. Які виклики і завдання стоять перед правоохоронними органами у забезпеченні захисту прав людини в сучасному суспільстві?
6. Як визначається ефективність правоохоронної діяльності в контексті захисту прав громадян?

7. Які механізми контролю за діяльністю правоохоронних органів існують для запобігання порушень прав людини?

8. Як правоохоронні органи впливають на формування правової свідомості громадян?

9. Що таке Community Policing та які основні засади її діяльності?

10. Як впроваджується «Community Policing» в умовах війни?

Перелік тем для рефератів:

1. Роль та функції правоохоронних органів у сучасному суспільстві в контексті забезпечення прав та свобод людини та громадянина.

2. Правоохоронні органи як суб'єкт правового захисту: аналіз їхньої ролі у гарантуванні законних інтересів людини.

3. Взаємодія правоохоронних органів із системою судової влади у контексті правозахисних процесів.

4. Права людини у діяльності правоохоронних органів: гарантії та виклики.

5. Етичні аспекти правоохоронної діяльності: забезпечення справедливості та захисту прав людини та громадянина.

6. Механізми контролю за діяльністю правоохоронних органів: переваги та недоліки системи внутрішнього та зовнішнього нагляду.

Література: основна – 2, 3, 6, 15; додаткова – 2, 6, 8, 10, 18

Практичне заняття 3. Заборона катувань, свобода та особиста недоторканність людини у правоохоронній діяльності

План заняття:

1. Національне законодавство у сфері заборони катувань.

2. Право людини на свободу та особисту недоторканність: поняття, закріплення в національному законодавстві та підстави його обмеження.

3. Забезпечення права на свободу та особисту недоторканність людини в діяльності правоохоронних органів України

Питання для самоконтролю:

1. Які нормативно-правові акти регулюють питання заборони катувань у національному законодавстві?

2. Яким чином закріплено право людини на свободу та особисту недоторканність в законодавстві України?

3. Які є підстави для обмеження права на свободу та особисту недоторканність згідно із національним законодавством?

4. Як визначається поняття «катування» в законодавстві та які види катувань взагалі заборонені?

5. Яким чином влада контролює та забезпечує додержання законів щодо заборони катувань у діяльності правоохоронних органів?

6. Як в міжнародному праві визначають «мінімальний рівень жорстокості»?

7. Які вимоги до держави в контексті заборони катувань?

8. Як співвідносяться поняття «катування» та «нелюдське поводження чи покарання»?

9. Яке значення для України має практика Європейського суду з прав людини?

Завдання. Ознайомтеся з рішеннями Європейського суду з прав людини: 1. Справа «Каверзін проти України», № 23893/03, 2012 р. 2. Справа «Харченко проти України», № 40107/02, 2011 р. Які проблемні аспекти в контексті порушення права на заборону катування розглядаються у рішеннях проти України? Які

системні помилки правоохоронних органів у них зафіксовані?
Які способи подолання цих проблемних аспектів?

Література: основна – 2, 3, 4, 6, 7, 8, 15; додаткова – 2, 6, 8, 10, 18, 19, 20, 22

Практичне заняття 4. Особливості забезпечення прав окремих категорій людей

План заняття:

1. Рівність, толерантність і недискримінація у правоохоронній діяльності.
2. Особливості забезпечення прав дитини.
3. Особливості забезпечення прав осіб з інвалідністю.
4. Забезпечення гендерної рівності у правоохоронній діяльності.
5. Права жертв домашнього насильства.

Питання для самоконтролю:

1. Які принципи в контексті рівності, толерантності та недискримінації важливі для правоохоронної діяльності?
2. Які основні аспекти забезпечення прав дитини в правоохоронній сфері?
3. Які специфічні виклики і завдання пов'язані з забезпеченням прав осіб з інвалідністю в правоохоронній діяльності?
4. Які заходи приймаються для забезпечення гендерної рівності у сфері правоохоронної діяльності?
5. Які права жертв домашнього насильства слід особливо враховувати в правоохоронній практиці?
6. Які законодавчі та практичні інструменти використовуються для захисту прав окремих категорій людей в правоохоронній сфері?
7. Як можна підвищити ефективність заходів щодо забезпечення прав окремих груп населення у правоохоронній діяльності?

Завдання. Ознайомтеся з фабулою задачі та дайте відповіді на запитання

Виклик за фактом сварки чоловіка та жінки у сусідній квартирі. Чоловік в нетверезому стані відкриває двері. Жінка у збудженому стані та запрошує патрульних до квартири, каже що її чоловік постійно п'є, а потім вчиняє домашнє насильство. Заяву писати відмовляється. Чоловік веде себе спокій-но, сидить за столом у розмову не втручається.

Варіації: Поведінка чоловіка не контрольована з перепадами настрою, постійно ображає словесно жінку та погрожує їй.

Продумайте алгоритм дій поліцейського.

Література: основна – 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 14; додаткова – 6, 7, 8, 18, 19

Практичне заняття 5. Забезпечення правоохоронними органами права на свободу мирних зібрань

План заняття:

1. Поняття та зміст права на мирні зібрання.
2. Закріплення права на мирні зібрання у національному законодавстві.
3. Здійснення суб'єктивного права на мирні зібрання порядок, форми, строки, ознаки.
4. Повноваження суб'єктів владних повноважень щодо організації та забезпечення здійснення права на мирні зібрання.

Питання для самоконтролю:

1. Як визначається поняття та зміст права на мирні зібрання?
2. Які нормативно-правові акти в національному законодавстві закріплюють право на мирні зібрання?
3. Які критерії визначають порядок, форми, строки та ознаки здійснення суб'єктивного права на мирні зібрання?

4. Які повноваження мають суб'єкти владних повноважень стосовно організації та забезпечення здійснення права на мирні зібрання?

5. Які можливі обмеження права на мирні зібрання можуть бути введені в інтересах національної безпеки чи громадського порядку?

6. Які інструменти та механізми використовують правоохоронні органи для забезпечення права на свободу мирних зібрань?

7. Як може взаємодіяти правоохоронна система з організаторами та учасниками мирних зібрань для забезпечення безпеки та дотримання закону?

Література: основна – 2, 3, 6, 10, 11; додаткова – 6, 8, 16, 17, 18

Практичне заняття 6. Захист прав затриманих та засуджених осіб

План заняття:

1. Права затриманої особи та особливості їх забезпечення та гарантування правоохоронними органами.

2. Взаємодія правоохоронних органів та системи безоплатної правничої допомоги. Правовий статус засуджених.

3. Права засуджених осіб.

4. Роль правоохоронних органів у забезпеченні справедливого та гуманного поводження з затриманими особами.

Питання для самоконтролю:

1. Які основні права має затримана особа, і як правоохоронні органи забезпечують та гарантують їхнє дотримання?

2. Як відбувається взаємодія між правоохоронними органами та системою безоплатної правничої допомоги у контексті захисту прав затриманих осіб?

3. Які конкретні права мають засуджені особи в законодавстві України? Як вони гарантовані та забезпечуються правоохоронними органами?

4. Яка роль правоохоронних органів у забезпеченні справедливого та гуманного поводження з затриманими особами? Які механізми контролю за додержанням цих стандартів?

5. Які заходи можуть бути вжиті для попередження порушень прав затриманих та засуджених осіб, а також для відшкодування можливих порушень?

6. Які міжнародні та національні норми визначають стандарти захисту прав затриманих та засуджених осіб, які відображають зобов'язання держав перед цією категорією осіб?

7. Як забезпечити ефективну комунікацію та співпрацю між правоохоронними органами та представниками правозахисних організацій у контексті захисту прав затриманих та засуджених осіб?

Завдання. Ознайомтеся з Постановою Кабінету Міністрів від 28 грудня 2011 року № 1363 «Про затвердження Порядку інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою». Складіть алгоритм дій під час затримання та відразу після.

Література: основна – 1, 2, 3, 4, 6, 9, 11, 13, 14; додаткова – 3, 6, 8, 11, 13, 18, 21, 23, 24, 25

Практичне заняття 7. Права людини та запобігання злочинності

План заняття:

1. Взаємозв'язок між правами людини та необхідністю протидії злочинності.

2. Інструменти та методи правоохоронних органів для забезпечення безпеки громадян.

3. Право на життя та застосування вогнепальної зброї в правоохоронній діяльності.

Питання для самоконтролю:

1. Яким чином права людини пов'язані з необхідністю протидії злочинності? Як взаємозв'язок між цими концепціями впливає на стратегії правоохоронних органів?

2. Які інструменти та методи використовують правоохоронні органи для забезпечення безпеки громадян і водночас дотримання прав людини?

3. Як право на життя регламентується в контексті правоохоронної діяльності? Яким чином визначаються та обмежуються застосування вогнепальної зброї в правоохоронних ситуаціях?

4. Як можна збалансувати заходи запобігання злочинності та забезпечення прав людини, особливо у контексті превентивних заходів?

5. Як правоохоронні органи взаємодіють із громадськістю та правозахисними організаціями для забезпечення ефективного контролю за додержанням прав людини в процесі протидії злочинності?

6. Які є міжнародні стандарти та норми, які визначають межі правоохоронної діяльності з метою запобігання злочинності та захисту прав людини?

7. Як може вдосконалюватися співпраця між правоохоронними органами та іншими суб'єктами системи правосуддя для ефективного запобігання злочинності без порушення прав людини?

Література: основна – 1, 2, 3, 4, 6, 9, 11, 13, 14; додаткова – 1, 6, 8, 18, 22

Практичне заняття 8. Механізми реалізації та захисту прав людини в правоохоронній діяльності

План заняття:

1. Правоохоронна діяльність та шляхи вдосконалення правового захисту прав.

2. Поняття механізмів реалізації та захисту прав людини в правоохоронній діяльності.

3. Правові засоби захисту прав людини в правоохоронній діяльності.

4. Актуальні питання механізму реалізації правоохоронними органами захисту прав людини.

Питання для самоконтролю:

1. Як правоохоронна діяльність впливає на рівень правового захисту прав громадян? Які можливості для вдосконалення цього захисту існують?

2. Що означає поняття «механізми реалізації та захисту прав людини в правоохоронній діяльності»? Які елементи входять у цей механізм?

3. Які правові засоби використовуються для захисту прав людини в рамках правоохоронної діяльності? Як вони сприяють реалізації та захисту прав громадян?

4. Які є актуальні питання щодо механізму реалізації правоохоронними органами захисту прав людини? Які виклики виникають у цьому контексті?

5. Як правоохоронні органи взаємодіють із іншими суб'єктами правозахисної системи для ефективного захисту прав людини?

6. Які можливості існують для підвищення ефективності механізму реалізації та захисту прав громадян в правоохоронній діяльності?

7. Як впливають міжнародні стандарти та конвенції на реалізацію та захист прав людини в рамках правоохоронних органів?

Література: основна – 1, 2, 3, 4, 6, 9, 11, 13, 14; додаткова – 6, 8, 18, 22

3. САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Самостійна робота сприяє кращому засвоєнню здобувачами освіти матеріалу з освітньої компоненти «Міжнародний захист прав людини» та формуванню у них навичок та вмінь одержувати додаткові знання.

Формами самостійної роботи є:

- доопрацювання матеріалів лекцій та опрацювання літератури, що пропонується до вивчення по темах навчальної дисципліни;

- підготовка до практичних (семінарських) занять, виконання завдань по темах практичних занять;

- підготовка письмових відповідей на питання для самопідготовки;

- робота в інформаційних мережах;

- самостійне вивчення та складання конспектів по темах, що виносяться на самостійне вивчення.

Результативність самостійної роботи виявляється під час заслуховування та обговорення доповідей, поточного модульного контролю знань, перевірки письмових відповідей та підсумкового оцінювання успішності здобувачів освіти у сесію.

4. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Однією з форм організації навчального процесу в умовах кредитно-модульної системи є індивідуальна робота здобувачів освіти. Індивідуальна робота студентів з освітньої компоненти «Кримінальне право» може включати:

- написання наукових статей, тез наукових доповідей, рефератів та їх презентація на семінарських заняттях;

- участь у студентських конференціях, конкурсах, олімпіадах, наукових засіданнях, науково-практичних семінарах, колоквіумах тощо;

- участь у роботі та діяльності юридичної клініки ННП НУВГП;

- анотацію прочитаної додаткової літератури з навчальної дисципліни, бібліографічний опис літератури;

- зібрання постатейного матеріалу та письмовий аналіз законодавства України;

– розробка мультимедійних презентацій у вигляді спеціально підготовленого слайд-шоу, де матеріал подається у вигляді схем, діаграм, статистичних даних тощо.

Вибір видів індивідуальної роботи здійснюється студентом за власними інтересами та попереднім узгодженням з викладачем. Тематику та форму індивідуальної роботи студент отримує на початку навчального року і здає роботу у визначені строки. Організацію, контроль та оцінювання якості виконання індивідуальної роботи студентів здійснює науковий керівник. Індивідуальна робота подається на кафедру для перевірки до початку екзаменаційної сесії.

Теми для написання рефератів

(есе, наукових статей, тез наукових доповідей, презентацій)

1. Роль правоохоронних органів у забезпеченні прав людини в сучасній Україні.
2. Ефективність правоохоронних органів в боротьбі з порушеннями прав людини.
3. Механізми взаємодії правоохоронних органів з громадськістю для захисту прав людини.
4. Роль поліції в гарантуванні прав людини: досягнення та проблеми.
5. Права людини в контексті роботи Служби безпеки України.
6. Співпраця правоохоронних органів України з міжнародними організаціями з прав людини.
7. Гарантії прав людини в діяльності Національної поліції України.
8. Захист прав дітей правоохоронними органами: досягнення та проблеми.
9. Прозорість та відкритість діяльності правоохоронних органів як елемент механізму забезпечення прав людини.
10. Правовий захист прав жінок в діяльності правоохоронних органів: сучасні виклики.
11. Міжнародні стандарти у сфері прав людини та їх втілення в діяльності українських правоохоронних органів.

12. Система правоохоронного контролю як інструмент захисту прав людини.
13. Особливості захисту прав мігрантів в діяльності правоохоронних органів України.
14. Забезпечення прав людини під час проведення правоохоронними органами обшуків та затримань.
15. Права людини в умовах воєнного конфлікту: діяльність правоохоронних органів.
16. Використання сучасних технологій правоохоронними органами для захисту прав людини.
17. Проблема протидії торгівлі людьми: роль правоохоронних органів.
18. Вплив правоохоронних органів на свободу слова та інформаційні права громадян.
19. Роль Генеральної прокуратури України у забезпеченні прав людини.
20. Механізми компенсації шкоди та відшкодування втрат, заподіяних правоохоронними органами.

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Декларація принципів толерантності: Міжнародний документ від 16.11.1995. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_503.
2. Європейська конвенція з прав людини від 04.11.1950 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
3. Загальна декларація прав людини. Міжнародний документ від 10.12.1948. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015
4. Конвенція ООН проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведінки і покарання від 10 грудня 1984 року. *Відомості Верховної Ради Української Радянської Соціалістичної Республіки*. 1987. № 13. Ст. 108.

5. Конвенція про права дитини. Міжнародний документ від 20.11.1989. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_021.
6. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року із змінами станом. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
7. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
8. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
9. Кримінально-виконавчий кодекс України : прийнятий 11 липня 2003 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 3-4. Ст. 21
10. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації від 07.03.1966. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_105 (дата звернення: дата звернення: 02.09.2021).
11. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права: Пакт, Міжнародний документ від 16.12.1966. Ратифіковано Указом Президії Верх. Ради УРСР № 2148-VIII від 19.10.73. URL: zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
12. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 року № 3460-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 51. Ст. 577.
13. Про затвердження Порядку інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2011 № 1363. *Офіційний вісник України*. 2011. № 101. Стор. 63.
14. Про Національну поліцію : Закон України від 2 липня 2015 року <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>
15. Рекомендація Rec(2004)4 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам про роль Європейської конвенції з прав

людини в університетській освіті та професійній підготовці : від 12.05.2004 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_573

Допоміжна:

1. Буткевич В. Право на життя – основоположне право ЄКПЛ. Становлення та розвиток критеріїв і стандартів його застосування. Європейський суд з прав людини. Судова практика. Вип. 2 : Стаття 2 ЄКПЛ «Право на життя» : у 3 кн. / за заг. ред. В. Г. Буткевича. Київ : Ред. журн. «Право України», 2011. Кн. 2. С. 199–613.

2. Грибова Т. Л. Місце уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у реалізації національного превентивного механізму. Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. Правознавство. 2019. Т. 24. Вип. 1(34). С. 16-22.

3. Гузела М. Проблема затримання як заходу кримінального процесуального примусу: забезпечення прав затриманого в світлі ст. 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Юридичні науки»*. 2020. № 4(28). С. 238–245.

4. Дерев'янко Б. В. Захист прав людини та міжнародні організації – історія становлення і перспективи реформування. Збірник тез круглого столу, присвяченого 72-й річниці прийняття Загальної декларації прав людини (м. Київ, 10 грудня 2020 р.). Київ : ДНДІ МВС України, 2021. С. 7–9.

5. Дроздов О., Дроздова О. Інститут омбудсмена : європейський вимір у принципах і розвитку / Практика ЄСПЛ. Український аспект. URL: <https://www.echr.com.ua/institut-ombudsmena-yeuropejskij-vimir-u-principaxrozvitku/>.

6. Забезпечення органами внутрішніх справ міжнародно-правових стандартів прав людини при охороні громадського порядку : у 2 ч. : Ч. 1. Київ : НАВСУ, 2001. 460 с.

7. Забезпечення прав інвалідів в Україні: теоретичні і практичні засади адміністративно-правового регулювання: монографія / О.В. Паровишник. Харків : Право, 2016. 264 с.
8. Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності : навч. посібник / 2-е вид. перероб. і доп. ; кол. авт.; за ред. д.ю.н., доц. В. О. Боняк. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2018. 260 с.
9. Забезпечення прав людини: національний та міжнародний виміри. Збірник матеріалів I-ї Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Вінниця, 10 грудня 2021 року). Вінниця, 2022. 261 с.
10. Загальна теорія права : підручник / М. І. Козюбра, С. П. Погребняк, О. В. Цельєв, Ю. І. Матвєєва; за заг. ред. М. І. Козюбри. К. : Ваіте, 2015. 392 с.
11. Зарадюк З. В. Характеристика жертв злісної непокори вимогам адміністрації установ виконання покарань. *Альманах міжнародного права*. 2020. № 23. С. 112–120
12. Львова О. Л. Моральні засади універсальності прав людини. *Альманах права*. 2020. Випуск 11. С. 138-145. URL: <http://almanahprava.org.ua/>
13. Мазур О. Реалізація положень ст. 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод у національному законодавстві під час утримання підозрюваного в умовах ізоляції. *Науковий часопис Національної академії прокуратури*. 2017. № 3. С. 90–97.
14. Малькевич М. М. Генеза прав людини: правовий та філософський аспекти. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2014. № 4. С. 54- 66.
15. Мартовицька О. В. Проблемні питання надання правової допомоги під час затримання особи у кримінальному провадженні. *Актуальні питання кримінального процесу та криміналістики*. 2021. С. 240–243.
16. Мельник Р.С. Право на свободу мирних зібрань: теорія і практика. К., 2015. 168 с
17. Мирні зібрання: з обмеженнями й без. *Закон і бізнес*. №33 (1072) 11.08–17.08.2012. URL: <http://zib.com.ua/ua/print/11125>

18. Наливайко Л. Р., Степаненко К. М. Міжнародний захист прав людини : навчальний посібник. Дніпро : ДДУВС, 2016. 221 с.
19. Організаційно-правові та науково-теоретичні засади концепції участі Міністерства внутрішніх справ України в процесі формування та реалізації державної гендерної політики. URL: http://www.npu.gov.ua/uk/publish/printable_article/113322.
20. Орлова О. О. Практика Європейського суду з прав людини в контексті ст. 3 Європейської конвенції про захист прав та основоположних свобод при здійсненні кримінального судочинства в Україні. *Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності: тези Всеукр. науково-практ. конф.* (Хмельницький, 3 березня 2017 р). Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2017. С. 608–609.
21. Правовий статус засуджених: навчально-методичні рекомендації для студ. юридичного факультету/ Зарадук Зоряна Валентинівна. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2022. 32 с.
22. Семеншин М. О. Механізм захисту прав і свобод людини в діяльності національної поліції України. *Порівняльно-аналітичне право*. 2020. № 2. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/34998>
23. Статистична інформація роботи системи безоплатної правової допомоги. Сайт Безоплатної правової допомоги. URL: <https://legalaid.gov.ua/statystychna-informacziyaroboty-systemy-bezoplatnoyi-pravovoyi-dopomogy/>
24. Фоміна Т. Г., Рогальська В. В. Затримання уповноваженою службовою особою: законодавчі «лабіринти» та реалії правозастосовної практики. *Science, technology, and innovation: the experience of European countries and prospects for Ukraine: Scientific monograph*. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2021. С. 196–224. DOI: <https://doi.org/10.3052/5/978-9934-26-190-9-8>
25. Цимбалюк В. І. Проблемні аспекти надання безоплатної вторинної правової допомоги затриманим особам. *Публічне право*. 2022. № 4 (48). С. 104–110.

26. Чепульченко Т. О. Концепція прав людини: доктринальні підходи. *Альманах права*. 2020. Випуск 11. С. 258–264.

Інформаційні ресурси

1. Сайт Європейського суду з прав людини: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c>

2. Сайт Конституційного Суду України: <http://www.ccu.gov.ua/>

3. Сайт Верховного Суду: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>

4. Сайт Верховної ради України: <https://rada.gov.ua/>

5. Сайт Міністерства юстиції України: <https://minjust.gov.ua/>

6. Єдиний державний реєстр судових рішень: <http://reyestr.court.gov.ua>

7. Сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: <http://www.ombudsman.gov.ua>